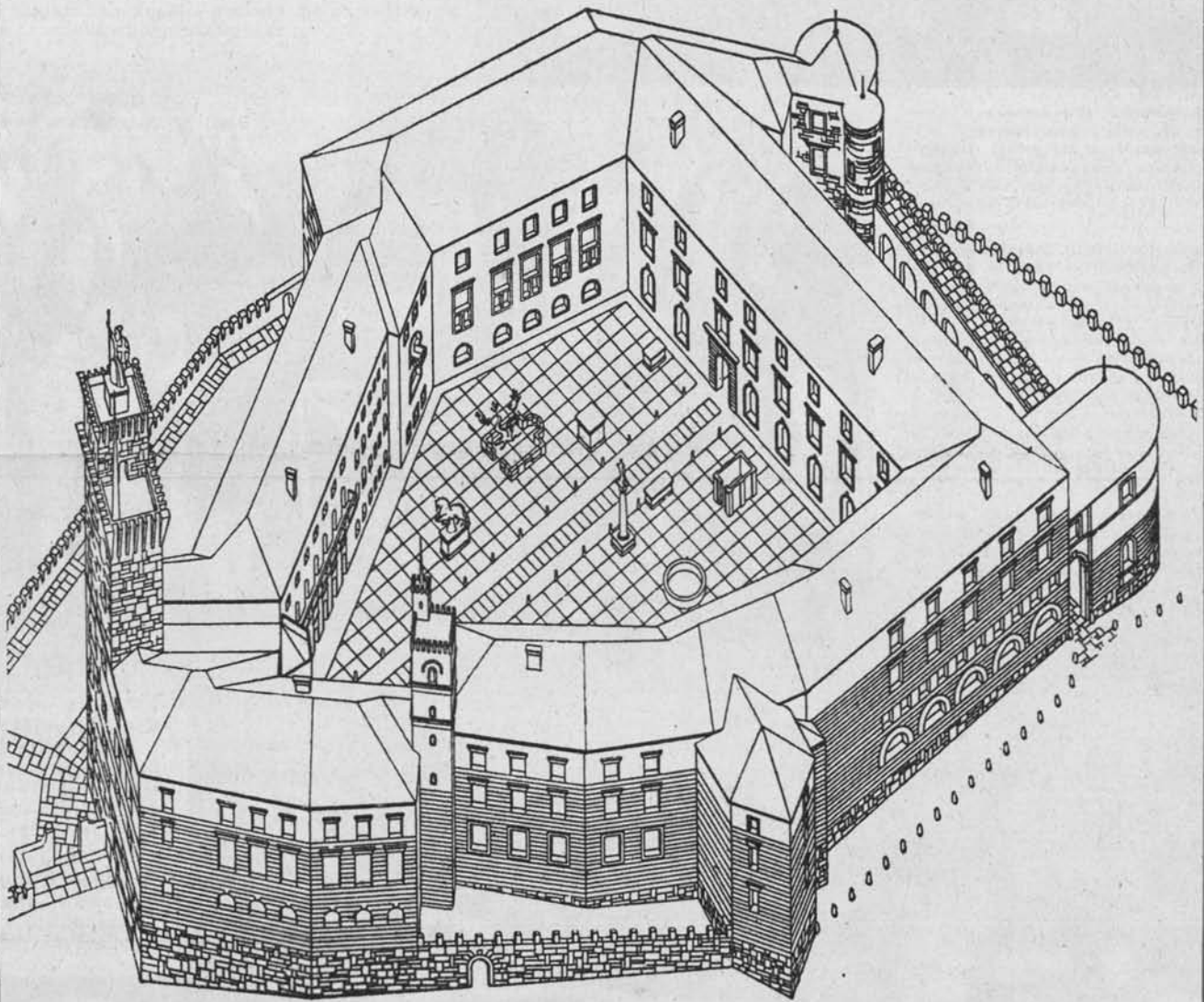

i l u s t r a c i j e

SLOVENEČ *

tedenska priloga slovenca

LED NA BODOČI GRAD

ŠTEV. 10
LETO VIII

PLEČNIK: SLOVENSKA AKROPOLA
(GLEJ BESEDILO STRAN 38)

Slovenska Akropola

(Glej sliko na naslovni strani)

Arhitekt prof. Plečnik je izročil nedavno ljubljanskemu magistratu načrte, po katerih naj bi se preuredil ljubljanski Grad v nekaj osrednji vseslovenski muzej. Grad je taka značilnost za Ljubljano, da ga ne smemo le rešiti razpada, temveč izdelati v nekako slovensko kulturno božjo pot — v slovensko Akropolo, kamor naj bi bile vedno obrnjene oči vseh Slovencev, raztresenih po vsem svetu. Če pogledamo proračune raznih naših samoupravnih teles, tedaj vidimo, da bi se dalo marsikje brez škode priščititi marsikaj za izvršitev tega grandioznega načrta, ki bo služil celim rodovom, na čelo vse akcije bi se pa morala postaviti mestna občina in banovina. Tudi ni treba, da je izvršeno vse v enem letu, toda z deli bi bilo treba početi takoj. Naša slika je posneta iz februarске številke Mladike, ki je prinesla tudi več podrobnosti načrtov in pa obširen članek dr. Steleta o vsej Plečnikovi zamisli.

Poljski poslanik Schwarzburg-Günther je dne 23. p. m. obiskal Slovenijo in v Ljubljani stopil ob tej priliki uradno v stik z raznimi gospodarskimi in kulturnimi činitelji; naša slika nam kaže g. poslanika (X) v krogu ljubljanskih časnika.

Na desni: Ustvaritelji Zedinjenih držav; 22. p. m. je slavil ves kulturni svet 200-letnico rojstva Georgea Washingtona in se spominjal ob tej priliki plemenitih borb Američanov za svojo svobodo. Tu objavljamo sliko Washingtonove zaprisege, kateri so prisostvovali vsi tedanji voditelji osvobodilnega gibanja in sicer stoje od leve na desno: prvi finančni minister A. Hamilton, kancler Livingston, R. Sherman, predsednik senata Otis, Washington, poznejši predsednik J. Adams in Washingtonov generalštabni šef baron Stueben.

Spodaj: Na Finskem ni zmagala prohibicija (alkoholna prepoved), proti so glasovali pri ljudskem glasovanju zlasti kmetje, ki jih vidimo na spodnji sliki ob priliki sejma v finskem mestecu.

Na levi:
Kitajski vojaki v
strelnih jarkih
pred Šanghajem, kjer
tako junsko odbijajo
roparski naval
Japoncev.

Spodaj:
Edgar Wallace,
znameniti angleški
romanopisec, ki je
umrl 10. p. m.

Na levi: Pogled na polk
kitajskih prostovoljcev
pred odhodom na fronto
proti Japoncem.

Na levi: Jubilej znamenitega človekoljuba, dne 31. aprila bo minilo 130 let, kar je bil rojen Pestalozzjev učenec, Friderik Fröbel, ki je ustanovil l. 1827. v Blankenburgu (Nemčija) prvi otroški vrtec; ta človekoljubna ustanova se je potem hitro razširila po vsem svetu.

Slovaška

(I. del)

Do sedaj se je pri nas premalo pisalo in govorilo o bratski Slovaški. Nam so Slovaki malo znani, pa vendar nas vežejo sorodnost jezika, zgodovina, usoda in sličnost položaja v narodni borbi v najnovejšo sorodnost in prijateljstvo.

Zgodovina Slovaške je od tedaj, ko je l. 906. prišla pod oblast Madžarske, zelo žalostna. Slovaki so tisoč let trpeli pod madžarskim jarmom. Niso jim pustili nobenih pravic. Če se je pokazala kaka narodna zavest, so jo takoj sovražne sile zatirale. Revolucijsko leto 1848. je prineslo zavestnost v nekaterih izobraženih in od tedaj Slovaki začeli nastopati kot poseben narod, ki zahteva svoje pravice. Toda madžarsko nasilje je preprečilo vse. Vzeli so jim šole, ukinili politična in literarna društva ter narod nasilno potujčevali. Svetovna vojna je prinesla preobrat in Slovaki so se otresli tujčevega jarma. Tisočletna trpeča Slovaška je postala svobodna, s čimer je bila narodna dana možnost za nadaljni razvoj.

Ker je slovaška zemlja polna naravnih lepôt, bogastva in ker je narod delaven, čil in zdrav, se ji obeta lepa bodočnost. Površina Slovaške brez Podkarpatske Rusije, ki ima svojo avtonomijo, meri 48.940 km², s 3.400.000 prebivalci.

Prestolnica Bratislava (150.000 preb.), kot pomembno pristanišče na Donavi, raste močno in je obnem središče vsega slovaškega kulturnega in političnega življenja. Drugo mesto Košice (60.000) je kulturno središče vzhodne Slovaške. Druga mesta, kot Žilina, Ružomberok, Prešov, Trnava zelo napredujejo zaradi hitrega razvoja industrije.

Politično-upravna razdelitev Slovaške se je l. 1928. precej izpremenila. Do tedaj je bila Slovaška razdeljena v okraje (župe). Sedaj pa ima enotno upravo. V Bratislavi ima svojega lastnega prezidenta (ban); temu pomaga svet, ki je sestavljen iz narodnih zastopnikov iz raznih krajev. Mnoge administrativne posle prejšnjih žup so prevzela okrajna glavarstva, druge pa centralni uradi v Bratislavi.

Ker pa vlada na Slovaškem zaradi mnogih političnih strank in neenakosti še precej nezadovoljnosti, bo treba še veliko dela za uveljavitev razmer.

Ko se bodo odstranile vsaj glavne ovire in rešila nekatera pereča vprašanja, bo Slovaška zavzela v CSR pomembno stališče.

Bratislava, današnje politično in kulturno središče Slovaške.

Oravsky Zámok, najbolj ohranjeni srednjeveški slovaški grad, kjer je stolovala ena najmočnejših slovaških plemiških rodbin.

Spodaj: Levoča, slovaški Nürnberg, kjer se je najbolj ohranil starinski značaj mesta.

Trnava, središče slovaškega katoliškega kulturnega življenja.

Na desni: Pogled na Visoke Tatry, slovaško Švico, z najvišjim vrhom Gerlachom (2663 m). (Narodop. odbor Slovaške Matice.)

Spodaj: Nitra, nekdanja prestolnica sv. Metoda.

Spodaj na desni: Košice, kulturno središče vzhodne Slovaške.

Domač drobiž

Na levi:
Srebrna in pozlačena mon-
stranca s 4 emajli za župno
cerkev v Novi cerkvi pri
Celju, ki jo je po naročilu
g. kanonika Žagarja izdelala
po lastnih načrtih Ecclesia
v Ljubljani.

Na desni:
Udeležinke lepo uspelega
trimesečnega gospodinjstva
ga tečaja na Remšniku v
Dravski dolini.

Spodaj:
Fantje od Sv. Trojice v
Slov. goricah odhajajo k
vojakom.

Na levi: Štefan Šotendro Prošad Sinha, bengalec-bogoslovec,
ki ga vzdržuje misijonski krožek ljubljanskih bogoslovcev.
Na desni: Z letošnjim velikim februarским snegom so imeli
otroci mnogo zabave.

Zgoraj: Iv. Avsenik iz Begunj je 4. p. m. kot
prvi peljal s polnozasedenim avtom zamrznjeno
Blejsko jezero ter vozil okrog otoka s hitrostjo
100 km (foto Vengar, Radovljica)

Sportni vestnik

(Foto I. Kosec)

Zgoraj: Nova skakalnica SK »Ljubljana« na
Rakovniku pri Ljubljani, ki je bila blagoslov-
ljena 14. februarja, ob tej priliki so se vršile
tudi skakalne tekme.

Končno so v nedeljo 21. februarja videli tudi Ljubljančani, kako se igra hokey. Hokey je igra na ledu, podobna nogometu,
vendar veliko zanimivejša in se igra v silnem tempu. Vse scene se odigravajo tako hitro, da je skoraj nemogoče slediti
poteku. V prvi tekmi je nastopilo eno najboljših evropskih moštev, celovski KAC. Zmagali so nad domačim moštvom z

12:1, kar je za naše
igralce časten re-
zultat. Igrali so
prvič res hokey.
Prva je hokey vpe-
ljala v naši državi
SK »Ilirija«. Ker je
to krasen in lep
sport, ima tudi pri
nas bodočnost, ra-
bimo pa brezpo-
gojno drsališče z
umetnim ledom.

Sliki prikazujeta dva
momenta iz tekme Ili-
rija-KAC. (Z znakom
na prsih so Celovčani).

